

Ha elfogadjuk, hogy a Kannásné fája és egy másik, most is élő és viruló tölgyfa több mint három évszázados, akkor elgondolkodhatunk azon is, hogy olyan fákról van szó, amelyek nagyon sok mindent "láttak". A magyar katonák hetvenöt évvel ezelőtti bevonulása időben smafu ahhoz képest, hogy a fák mellett elméletileg 48-as honvédek, illetve Mária Terézia korában osztrák katonák vonulhattak. Bátran kijelenthetjük, hogy a két fa nagy idők tanúja.

Igaz, akkor még egy tölgyfaerdő szélén állhattak. De ne rohanjunk ennyire előre – vagy vissza az időben.

Egy tölgyerdő részei lehettek

Augusztus első napjaiban egy vihart követően kidőlt az Ugron Gábor utca egyik telkén álló, már évtizedek óta élettelen, korhadt fatörzs – tulajdonosa tudta, hogy értékes, helytörténeti jelentőségű dologról van szó, értesítette a Haáz Rezső Múzeumot, ott pedig úgy döntöttek, hogy a korhadt fát elszállítják.

Az öreg hölgy és a többiek

Minimum száz éves fákat szép számmal találunk Székelyudvarhely területén. Például a városi park, a sétatér fáit a múlt század elejének városi főkertésze ültette. Az 1867-ben született, szlovák származású **Frcska (Freckska) Sámuel** főkertész gesztenye, kőris, feketedió és juharfákat ültetett 1904-ben, de ezek egy része nem fogant meg, így három év múlva több mint háromszáz csemetét ültetett.

A Kossuth Lajos utca fáit a húszas-harmincas években ültették, az akkori fotókon már látszanak, de a Papkert tölgyfái is körülbelül egy évszázadosak. Az egykor új útnak, azután Lenin-útnak, ma Tamási Áron utcának hívjuk a város nyugati feléből ki- és bevezető utat, amit több mint hetvenéves juhar- és akácfák szegélyeznek. Szombatfalván ezeket a "kicsi magyar világban", 1940. és 44. között ültették, ekkor épült meg az új út a Szejkefürdő irányába.

A városba bevezető út azelőtt a mai Ugron Gábor utca volt, a bevonuló magyar katonák is ezen érkeztek Székelyudvarhelyre 1940 szeptemberében. Ezután, 1942-ben készült el az új út, ami az Ugron-kúria mellett levágott egy darabot a család birtokából. A kúria udvarán is van néhány nagyon régi, legalább évszázados fa, tőle alig száz méterre, az úgynevezett hősök sírja mögött áll a legöregebb élő udvarhelyi fa – Kannásné fájának csonkja 100-150 méterrel fennebb állt augusztus elejéig.

Az orosz katonák sírja mellett álló öreg tölgy – vagy bátran nevezhetnénk az öreg hölgynek is – még mindig él és virul, igaz, néha törnek le róla nagyobb ágak is, de minden évben kizöldül, terebélyes lombkoronája van. Néhány nappal ezelőtt is tört le róla egy ág, ezt fel is vágták szorgos kezek, de róla lehulló makkot is találni.

Kannásné fájának "testvére" igazán megérdemelne egy táblát egy kis ismertető szöveggel – ha

másért nem is, azért, hogy a tövében létrehozott kis játszótéren a gyerekek és a szülők tudják, hogy milyen régi fa alatt lipinkáznak.

Tejesasszonyok pihentek a tövében

A több tonnás, korhadt fatörzs jelenleg a borvízmúzeum udvarán áll – restaurálását a székelykeresztúri **Domokos Levente** fogja elvégezni, a szakember konzerválta Petőfi körtefáját is a keresztúri Gyárfás-kúriánál.

Ami az elnevezését illeti, arra, hogy miért hívják Kannásné fájának, több verzió is van. Zepeczaner Zsolt például a dédnagyanyjától azt hallotta, hogy Kannásné egy létező személy volt, aki Szombatfalván lakott a fa közelében és nagyon kövér, terebélyes asszonyként ismerték.

Vofkori György helytörténész, Székelyudvarhely – Várostörténet képekben című munkájában azt írja, hogy a környékbeli, lengyelfalvi, szenttamási, ülkei asszonyok a városhoz közeledve a fa árnyékában pihentek meg, miközben kannáikban tejet hoztak az udvarhelyi piacra. A könyvben látható egy fekete-fehér kép a még ép Kannásné fájáról.

A korhadt fatörzsét közelről megvizsgálva feltűnik, hogy több fejszenyom is van rajta, tehát valaki vagy valakik valaha nekifoghattak kivágni. Több helyen rozsdás szegek is állnak ki belőle, egyik felén pedig olajfesték-nyomokat is felfedezni vélt a restaurátor.

Sok olyan korhadt része van a facsonknak, amik már nem kapcsolódnak a törzshöz, tehát

kiemelhetők belőle – a restaurátor dolga lesz ezeket konzerválni. De talán nem lenne rossz az sem, ha apró fadarabkákat szuvenírként árulná majd a múzeum, s az ebből befolyó összeget a meglévő régi udvarhelyi fák konzerválására, állagmegőrzésére fordítaná.

Lábon fog állni

Miklós Zoltán, a Haáz Rezső Múzeum igazgatója kérdésünkre elmondta, hogy a restaurálást a tervek szerint már a jövő héten elkezdte az említett szakember. „Első fázisban kitisztítja a restaurátor a belsejét, a málladozó rétegeket – ezután ki kell szárítani és szilárdító anyagokkal kezelik majd. Talapzata is lesz, mindenképpen a borvízmúzeum udvarára állítjuk fel és lesz egy négy lábon álló tetőszerkezet is felette, hogy ne ázzon, illetve ne essen rá a hó” – avatott be a részletekbe az intézményvezető, hozzátéve, hogy idén még nem fog „lábon állni” a facsonk, de a telet nem a földre fektetve tölti majd, illetve ideiglenesen tető alá is kerül.

A fatörzsöt egy vasváz fogja tartani belülről, remélhetőleg impozáns látványt nyújt majd a borvízmúzeum udvarán – akárcsak még élő "testvére" a város szélén.